

URL FILTRLAR TO'RSIDA MA'LUMOTLAR VA ULARNING TURLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10150247>

To'xtasinov Dadaxon Farxodovich

TATU Farg'ona filiali Tabiiy fanlar kafedrasi mudiri, (PhD) dotsent.

Annotatsiya

Ushbu maqolada turli saytlarning manzillari bo'yicha xabar va ma'lumotlarni yuborishdagi tahdidlardan ximoyalanish, ayrim saytlarga filtr va cheklovlar qo'yish zaruriyatlari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar

URL, Veb-ilovalar, saytlar, ma'lumotlar, Internet tahdidlar

Veb-ilovalar odatda URL tasnifining ba'zi shakllaridan foydalanadi. Shu bilan birga, ma'lum zararli manzillar yoki domenlarga bo'lgan so'rovlar, zararli kontent aniqlangan yoki aniqlanmaganidan qat'i nazar, bloklanishi mumkin. Bu, albatta, xakerlar aniqlanmaslik uchun tahdidlarni doimiy ravishda o'zgartirish uchun avtomatlashtirishdan faol foydalanayotganini hisobga olsak foydalidir. Ma'lum bo'lgan zararli domenlarga so'rovlarni blokirovka qilish muvaffaqiyati bunday saytlar ro'yxatini o'z vaqtida yangilashga bog'liq. Bunday ro'yxatni qo'llash samaradorligi bir qator omillar bilan belgilanadi, jumladan:

Ma'lumotlarning dolzarbligi. Yangi hujumlarni aniqlash uchun zararli Internet dasturlari haqida kerakli ma'lumotlarni to'plash imkon qadar tezroq amalga oshirilishi kerak. Tizimlar global miqyosga ega bo'lishi kerak. Ushbu yechimlar avtomatlashtirilgan Internet-botlardan foydalanishi yoki Internet tahdidlari haqida iloji boricha ko'proq ma'lumot to'plash uchun hamkorlar bilan ishlashi mumkin.

Serverni qo'llab-quvvatlash. Murakkab qayta ishlash va nashr qilish tizimlari kiruvchi URL ma'lumotlarini qayta ishlash, kontentni tasdiqlash va tegishli mahsulotlar tomonidan qo'llaniladigan kerakli ma'lumotlarni zudlik bilan nashr qilish uchun talab qilinadi. Bunday tizimlar real vaqt rejimida tahdidlarni kuzatishi va zararli Internet dasturlarini tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak, bu esa hujumda foydalanilgan barcha fayllar aniqlanishini va barcha ishtirok etgan URL manzillarning bloklanishini ta'minlashi kerak.

URL filtrlash foydalanuvchilarga tashrif buyurishi mumkin bo'lgan saytlar turlarini boshqarish uchun ham ishlatilishi mumkin. Pornografik, o'yin yoki o'yin-

kulgi bilan bog‘liq saytlar tashkilot ichida yopilishi mumkin (chunki ular xavfli yoki ishga xalaqit beradi). Tasniflash ma‘lumotlarining aniqligi URL filtrlash qanchalik muvaffaqiyatli ekanligini aniqlaydi. Shu sababli, ba‘zi litsenziyalangan mahsulotlar URL manzillarini tasniflash qobiliyatini yaxshilash uchun uchinchi tomon ma‘lumotlaridan foydalanadi.

Internet deyarli barcha tashkilotlarda keng qo‘llaniladi va shu qadar jadal rivojlanmoqdaki, undan korporativ muhitda foydalanishni ta‘minlash oson ish emas. Bundan tashqari, xodimlar deyarli har doim Internetdan nafaqat biznes masalalarini hal qilish uchun foydalanadilar - ular ish bilan bog‘liq bo‘lmagan saytlarda ko‘p vaqt sarflashadi. Shu sababli, nafaqat ko‘plab qonunchilik talablariga rioya qilish va tarmoqning barcha turdagi tahdidlardan himoyasini ta‘minlash, balki xodimlarning samaradorligini oshirish uchun Internet resurslarini filtrlash uchun dasturiy ta‘minotni o‘rnatish kerak. Zararli dasturlar, identifikatorni o‘g‘irlash va tarmoqdagi nosozliklar, afsuski, haqiqatdir. Kasperskiy laboratoriyasi tahlilchilarining ma‘lumotlariga ko‘ra, veb-saytlar va brauzerlar orqali kiruvchi zararli dasturlarning foizi umumiy infeksiyalar sonining qariyb 50 foizini tashkil qiladi; faqat 2021 yilning choragida deyarli 1 650 000 Internet infeksiyasi qayd etilgan. Symantec shunga o‘xshash raqamlarni keltiradi - barcha hujumlarning 76 foizi zararlangan saytlar orqali amalga oshirilgan, bu hujumlarning 20 foizi juda muhim. Raqamli ma‘lumotlarga ko‘ra, Symantec antivirus yechimi har kuni 996 000 zararli sahifalarni bloklagan. Va bu faqat antivirus sotuvchilari tomonidan ma‘lum va nashr etilgan statistik ma‘lumotlar, veb-filtrlar va antivirus yechimlari bilan himoyalanmagan kompyuterlar sonini hisobga olsangiz, umumiy son yanada qo‘rqinchli ko‘rinadi. Shunday qilib, foydalanuvchilarning saytlarga kirishini filtrlash vazifasi dolzarbroqdir. Bilvosita yo‘qotishlarga xodimlarning o‘yin-kulgi manbalarida, suhbatlarda va forumlarda, onlayn-do‘konlarda va boshqa saytlarda xarid qilish uchun sarflagan vaqti kiradi. Ko‘pincha, muayyan saytlar va tarmoq resurslariga kirishni cheklash ish samaradorligini sezilarli darajada oshirishga olib kelishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Мадибрагимова, И., & Бозоркулов, А. (2023, November). ИССЛЕДОВАНИЕ КРАЕВЫХ ЗАДАЧ ДЛЯ УРАВНЕНИЙ ГИПЕРБОЛО-ИПЕРБОЛИЧЕСКОГО ТИПА. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

2. Yusupov, Y. A., & Madibragimova, I. M. (2023, November). 1. QUYOSH PARABOLOSILINDRIK KONTSENTRATOR QABULQILGICHINING ISSIQLIK XUSUSIYATLARINI O'LCHASH USULLARI. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

3. Мадибрагимова, И. (2023, October). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ ВУЗОВ С ПОМОЩЬЮ УРОКОВ МАТЕМАТИКИ. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

4. Мадибрагимова, И., & Бозоркулов, А. (2023, November). СПОСОБЫ ЗАДАНИЯ МНОЖЕСТВ. ОПЕРАЦИИ НАД МНОЖЕСТВАМИ И ОСНОВНЫЕ РАВЕНСТВА. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

5. Nasriddinov, O., & Tolipov, N. (2023, November). KASB-HUNAR TA'LIMI MUASSASALARIDA МАТЕМАТИКА О 'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISHNING АНАМИЯТИ. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

6. Daliyev, B., & Nasriddinov, O. (2023, November). ABELNING UMUMLASHGAN INTEGRAL TENGLAMASINI TAQRIBIY YECHISH UCHUN KVADRATUR FORMULANING ЭКСТРЕМАЛ FUNKSIYASI. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

7. Насриддинов, О., & Сатволдиев, И. (2023, November). ЦИЛИНДРДА БИГАРМОНИК ТЕНГЛАМА УЧУН ҚЎЙИЛГАН ИЧКИ-ЧЕГАРАВИЙ МАСАЛА ҲАҚИДА. In *Conference on Digital Innovation: "Modern Problems and Solutions"*.

8. Толипов, Н. И., Насриддинов, О. У., & Бозоркулов, А. А. (2023). ОБ ОДНОЙ НЕКОРРЕКТНОЙ ЗАДАЧЕ ДЛЯ БИГАРМОНИЧЕСКОГО УРАВНЕНИЯ ВНЕ КРУГОВОГО СЕКТОРА. *PROSPECTS AND MAIN TRENDS IN MODERN SCIENCE*, 1(5), 90-93.

9. Usubjonovich, N. O., Abdujabborovich, B. A., & Azatovich, M. O. (2023). DIFFERENSIAL TENGLAMAGA KELUVCHI MEХАНИКА MASALASINI MAPLE DASTURIDA YECHISH. *PROSPECTS AND MAIN TRENDS IN MODERN SCIENCE*, 1(5), 76-79.

10. Farxodovich, T. D., & Azatovich, M. O. (2023). DISKRET МАТЕМАТИКАДА MARSHRUTLAR VA ZANJIRLAR. *PROSPECTS AND MAIN TRENDS IN MODERN SCIENCE*, 1(5), 67-71.

11. Maniyozov, O., Bozorqulov, A., & Isomiddinova, O. (2023). TA'LIM JARAYONIDA BIRINCHI TARTIBLI CHIZIQLI ODDIY DIFFERENSIAL

TENGLAMALARNING BIRINCHI TARTIBLI CHIZIQLI ODDIY DIFFERENSIAL
TENGLAMALARNING YECHIMINI MAPLE DASTURIDA TOPISH. *Farg 'ona*
daulat universiteti ilmiy jurnali,(1), 190-202.

12. Жураева, Д., & Маниёзов, О. (2023, November). ИККИНЧИ
ТАРТИБЛИ ОДДИЙ ДИФФЕРЕНЦИАЛ ТЕНГЛАМА УЧУН ЧЕГАРАВИЙ
МАСАЛАНИ ГРИН ФУНКЦИЯЛАРИ УСУЛИ БИЛАН ЕЧИШ. In *Conference on*
Digital Innovation:" Modern Problems and Solutions".

13. Жураева, Д. (2023, November). ПРИМЕНЕНИЕ ВИРТУАЛЬНОЙ
РЕАЛЬНОСТИ В ПРЕПОДАВАНИИ ФИЗИКИ: НОВЫЙ ВЗГЛЯД НА
ЭКСПЕРИМЕНТЫ И ВИЗУАЛИЗАЦИЮ. In *Conference on Digital Innovation:"*
Modern Problems and Solutions".

14. Саидов, М. И. (2023). ЦЕНТРАЛЬНАЯ ПРЕДЕЛЬНАЯ ТЕОРЕМА
ДЛЯ СТАТИСТИК ФИШЕРА. *GOLDEN BRAIN*, 1(26), 159-164.

15. Саидов, М. (2023, October). НОРМАЛЬНЫЕ ФОРМЫ.
СОВЕРШЕННЫЕ НОРМАЛЬНЫЕ ФОРМЫ. In *Conference on Digital Innovation:"*
Modern Problems and Solutions".